Birgitta Thernströms anor på spinnsidan från vice häradshövdingen Håkan Humble.

Familj 1

Håkan Jönsson Humble, död 1667-11-26 i Sundtorp, Ljungby. Lagläsare, vice Häradshövding.

Håkan omnämns första gången i domboken 1646, då han avlade sin domared efter att ha företett (visat) Göta hovrätts fullmakt per den 20/9 1645 att vara lagläsare "uppå Södra Möre härad i salig Hans Mattssons ställe". Han upprätthöll sedan denna syssla i mer än 20 år och höll sitt sista ting den 17/10 1666. Sina domböcker undertecknade han Håkan Jönsson Humble och sigillerade med ett litet nätt sigill föreställande en hjort, omskriven av Håken Humble. På senare år titulerades han vice häradshövding.

Han fick 1648 fastebrev på 1/2 skattehemman Sunetorp (Sunnetorp) i Ljungby socken och tillköpte 1660 en utjord. Enligt kyrkans räkenskaper var han 1666 en av kyrkoföreståndarna. Han och hustrun Elisabeth Olofsdotter Qvist upprättade den 24/6 1665 ett inbördes testamente, enligt vilket hon efter hans död skulle behålla en liten silverkanna jämte halva boet emot det att hon uppfostrade sina styvbarn. Han hade m.a.o. varit gift tidigare. Elisabeth var syster till Majoren Alexander Lagergreéns (adlad 391) första hustru Brita Olofsdotter Qvist.

Inget dödsdatum har kunnat fastslås. Han var vid liv så sent som 1667, men avliden innan den 26/11 1668 då arvsskifte förrättades efter honom. I kyrkoräkenskaperna finns en odaterad uppgift att kyrkan fått en oblatask i silver som dödsgåva från Håkan.

Gift med Elisabeth Olofsdotter Qvist, död 1708-04-25 i Sundtorp, Ljungby. Styvmoder till dottern.

Elisabeth hade varit gift med en Nils Eskilsson som var avliden innan 1657. Det kan vara den man som levde med samma namn i Kvigesrum, Ljungby socken. I sitt äktenskap med Håkan Humble hade hon en dotter som verkar ha avlidit i unga år. Efter äktenskapet med Håkan gifter Elisabeth om sig en tredje gång, nu med befallningsmannen över Södra Möre - Anders Matsson. Detta skedde senast 1673 och äktenskapet var enligt makarnas testamente barnlöst.

Anders Matsson blev 1697 giftmördad av Elisabeths systerson Peter Alexander Lagergreén. Elisabeth blev också förgiftad men klarade sig. Mördaren greps senare under sin flykt och blev avrättad.

Efter detta så följer en lång rad processer om arvet efter maken Håkan Humble, mer specifikt om gården Sundtorp. År 1707 satt dottern Agnetas make Didric Swebel (Swebelius) på gården, då vistades Elisabeth i Rinkaby i den angränsande Husmo socken. Hon dog den 25/4 året därpå, då hon åter bodde på Sundtorp.

Barn: Agneta Humbla, se familj 2.

Familj 2

Agneta Humbla (från familj 1). Gift med grannsonen Didrik Göransson Swebilius, född 1636-10-04 på Råby, Ljungby socken, död 1726 i Ljungby. Kronofogde Norra Möre och Stranda härad, Småland.

Didriks fader, Jöran Eriksson Swebilius, född 1589, † 1669, fick fullmakt i Norra Möre fögderi 1646 och var verksam till 1655. Jöran, tillsammans med kompanjoner, arrenderade (något man kunde göra före 1634 års regeringsordning) även Södra Möres fögderi 1622 - 1635 och var bosatt i Ljungby. Fadern Jöran var född på släktgården Sveby gård i Silleruds socken, Värmland, vilken hade brukats av släkten åtminstone sedan 1400-talet.

Fadern hade fått hemmanet Råby 1 som var belägen i Södra Möre, Ljungby socken, som livtidsförläning år 1637 och han bosatte sig sedan på denna gård. Där växer Didrik upp med 11 syskon. Didriks mor Ingeborg Larsdotter född 1596 i Närke, överlevde fadern till 1672 och hade då kvar båda gårdarna. Agneta och Didrik växte alltså upp i samma socken.

Samma år som Didriks mor gick bort, 1672 i juni, fick hans bror Olof Swebilius, först kyrkoherde i Ljungby år 1663 och sedemera biskop, förmyndarregeringens brev på fortsatt frihet för gårdarna under sin och sin hustrus livstid, och han utverkade landshövdingens tillstånd samma år 26/9 till upprättade av ett säteri på Råby. 1676 utökades denna donation med räntan av två halva och ett kvarts skattehemman Sundtorp, likaledes i Ljungby socken, vilka blivit lediga genom förutvarande läntagaren ryttmästare Olof Brynielssons frånfälle. Dessa var alltså granngårdar till familjen Humbles.

När Didriks 12 år äldre bror Olof Swebilius blir ärkebiskop blir alla dennes barn blir enligt gängse norm adlade, med namnet Adlerberg. På bilden Olof samt hustrun Birgitta Giöt.

Didrik själv fick fullmakt 1677 som kronofogde i Norra Möre fögderi som omfattade Norra Möre och Stranda härad. Han behöll posten till 1684. Didriks bror Israel var tolfte och yngste barnet till Jöran Ericsson (Swebilius). Han var stamfar för sjunde (yngsta)grenen av släkten och kallade sig Swebel. Han var gift med Magdalena Hackt och hade åtta barn. Två döttrar till Israel, Engelborg och Helena, var gifta med präster. Engelborg först med Per Gris och Helena första gången med Olof Ludenius och andra gången år 1722 med Carl Törnecrantz.

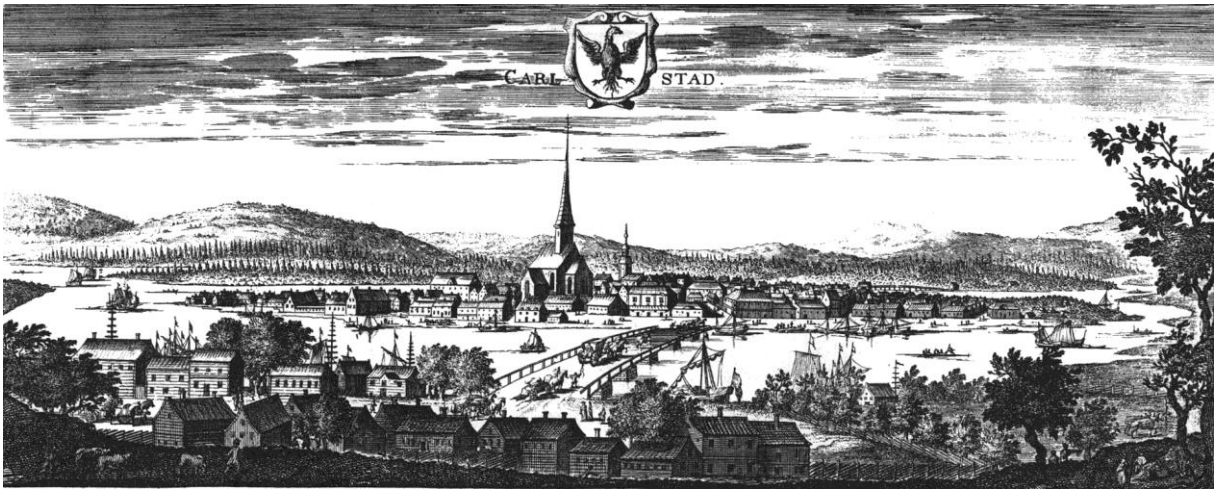
Carl Törnecrantz var först gift med Elisabeth Giöth, vilken var syster till Olof Swebilius hustru Birgitta Giöth och avled 1721. Carl var dotterson till befallningsmannen över Ölands norra mot, Erik Hansson Törnecrantz. (Se dennes släktkrönika under grenen Thernström-Parrow.)

Barn: Catarina Kajsa Swebilia, född 1677-02-02, se familj 3.

Familj 3

Catarina Kajsa Swebilia (från familj 2), född 1677-02-02, död 1771-06-24 i Karlstad, Stadsförsamlingen. Fru i Karlstad, Stadsförsamlingen.

Gift 1708-11-08 med Johan Tingberg, född 1680, död 1738-10-20 (begravd 1738-11-06) i Karlstad, Stadsförsamlingen. Övertullinspektör, Postmästare, Rådman och Borgmästare i Karlstad.

Karlstad innan branden 1719.

Catharina Kajsas far var ju från Värmland och hade säkerligen starka band kvar där. Släkten Tingberg hade också gamla band till Värmland och Karlstad, men exakt hur de olika grenarna i denna släkt hänger ihop är inte klarlagt. Catarina och Johan Tingberg bebodde Flachska gården som är en av Karlstads äldsta byggnader och ursprungligen uppfördes som en envåningsbyggnad på 1600-talet. Gården finns inritad på 1713 år karta över Karlstad och innehades då av Johan som dess förste kände ägare.

Lilla Karlstad, med kanske 500 invånare, hade goda kontakter med omvärlden och de som bodde här kunde hänga med i de senaste trenderna. Området kring rådhuset var ”maktens centrum” och det är ingen slump. Strax intill låg det gamla torget och där Stadshotellet ligger idag, låg dåtidens kyrka. Vid älven låg dessutom en hamn med den stora järnvågen. Och det var just järnet som var förutsättningen för det välstånd som fanns i Karlstad. Här fanns personer som startade upp bruk och järnhamrar runt om i Värmland. De kanske inte bodde i staden hela tiden, men de behöll ändå tomterna eftersom Karlstad var handelscentrumet i regionen.

Men det välstånd som de byggde upp kunde ändå inte skydda dem från olyckan, den stora stadsbranden 1719 som ödelade stora delar av staden totalt. Familjen Tingberg verkar dock ha klarat sig med livet i behåll och blir kvar i Karlstad, där barnen också sedan växer upp.

Barn:

Helena Elisabeth Tingberg, född 1710-02-27, se familj 4.
Bengt Didrik Tingberg, född 1711-01-15, se familj 5.

Familj 4

Helena Elisabeth Tingberg (från familj 3), född 1710-02-27 i Karlstad, död 1769-08-05 i Karlstad. Fru i Karlstad.

Gift 1734-11-26 i Karlstad med Peter Jacobsson, född 1708/10 i Malmö, död 1784-01-22 i Prästgården, Bolstad. Rådman, handlande och riksdagsman i Karlstad, gård 9 i 4e roten, sedan ändrad till 5e roten. Bodde hos dottern och svärsonen, Prosten i Bolstad Erik Florelius vid sin bortgång.

Peter härstammande från den i Malmö födde tullskrivaren i Landskrona Niels Jacobsen Malmoe (död omkring 1644), som var far till den förmögne skeppsredaren och rådmannen i Malmö Thomas Jyde (1619- 1702). Dennes ene son handelsmannen Thomas Thomasson Jyde (1659-1730) i Malmö blev stamfar för malmösläkten Thomson. Hans äldre bror Jacob Thomasson Jyde (1649- 1716), som var riksdagsman 1697 blev rådman i Malmö 1700, hade två söner som kallade sig Malmros, den ene av dem blev stamfar för en känd släkt med detta namn. En tredje son var Helenas make Peter Jacobson.

En fjärde son, Nicolas Jacobson (1714-85), fick efter resor till Tyskland, Frankrike, England o Holland burskap som köpman i Göteborg 1737. Där gifte han sig 1741 med en dotter till den förmögne köpmannen Erik Nissen, varigenom han blev besvågrad med medlemmar av de göteborgska köpmannasläkterna König och Matzen. Redan 1742 var han ledamot av Göteborgs äldste. 1749 lyckades han få privilegium på anläggande av ett nytt sockerraffinaderi trots motstånd från familjen Sahlgren, som sedan ett par decennier hade ett dylikt utanför staden. Han var också ryttmästare för stadens borgerskaps kavalleri och adlades 1756 med namnet von Jacobsson. 1772 var han en av de göteborgsborgare som på Gustav III:s kröningsdag blev riddare av den nyinstiftade Vasaorden.

Släkten von Jacobssons vapensköld.

Barn:

Anna Margaretha Jacobsson, född 1744-02-28, se familj 6.
Hedvig Jacobsson, född 1746-03-24 i Karlstad, se nedan.

Hedvig Jacobsson, född 1746-03-24 i Karlstad, död 15/5 1790 i Bolstad. Gift 1763-04-24 i Karlstad med prosten i Bolstad Erik Florelius (född 13/4 1726 i Holmedal, död 5/1 1802 i Bolstad).

En av Hedvigs och Eriks Florelius döttrar, Helena Elisabet Florelia, gifter sig med prosten Bengt Bergman som är son till Johan Bergman (1741-1771) och var gift på Västsjö med Gunilla Herwegh. Johans Bergmans syster Elisabet (1745-1777) var gift med häradshövdingen Carl Gideon Broström.

Bland Bengt Bergmans och Helena Florelias barn återfinnes; *Carl Gustaf* (1791-) bruksförvaltare och handelsman, *Johan Magnus* (1792-1867), stadsläkare i Falun, med dr och kirurg. "kvick och originell, företagsam industriidkare", samt *Berndt (Bengt)* Bergman (1794-1882). Berndt erhöll som ordonnansofficer hos Karl XIV Johan uppdrag att samla upplysningar om muntliga upplysningar av bl.a. konungen själv. Resultatet blev det omfattande arbetet: Minnen ur Sveriges nyare historia. Berndt Bergman adlades 1840 med hustrun Beate Sofies namn von Schinkel.

Familj 5

Bengt Didrik Tingberg (från familj 3), född 15/1 1711 i Karlstad, död 7/7 1787 i Filipstad. Fil Mag., lektor i Karlstad och Prost i Filipstad. Vice Borgmästare.

Bengt Didrik Tingberg och hustrun Anna Simonia.

Bengt Didrik kom till Filipstad som kyrkoherde år 1764. Han var gift med Anna Maria Simonia, (1730-1802). Anna Maria var dotter till Baltzar Gottfrid Simonis (1695 – 1757) och Johanna Barbare Köpke född 1708. Den 12 september 1767 beslöts på en stämma med Färnebo, Kroppa och Nyeds pastorat att ett lasarettshus skulle byggas i Filipstad. Byggnaden skulle ligga på den plats som rådman Magnus Wennersten skänkt till ändamålet. Bengt var den verkligt drivande kraften att få ett lasarett till Filipstad. Hans sätt att genomdriva lasarettsidén och hans sätt att sköta insamlingarna till lasarettsbygget är till en del sägenomspunna. Det visade sig att de insamlingsbössor han satte upp fyllde han själv med pengar i smyg och sedan framhöll han församlingsbornas stora givmildhet. För att genomdriva sitt förslag använde han bibelcitat för att övertyga motståndarna. Det kan utan överdrift påstås att det var Bengt Tingberg som grundlade lasarettet i Filipstad och han var också dess huvudmecenat.

En dotter Anna-Maria, var gift med bruksägaren och bergsrådet på Ramens herrgård, Christoffer Myhrman. För familjens behov vid stadsbesök inköptes i Filipstad en gård, som fick namnet Myhrmans-gården. Liksom sin far och svärfar visade denne stor hjälpsamhet mot behövande. 1809 upplevde Värmland ett svårt nödår på grund av missväxt. Han köpte då spannmål från andra delar av landet och delade ut gratis säd till kol- och forbönderna, allmogen och arbetarna vid sina bruk.

Familj 6

Anna Margaretha Jacobsson (från familj 4), född 1744-02-28 i Karlstad, död 1833 (Oklart) i Säteriet, Ör. Fru i Säteriet, Ör. (Ovanligt nog så benämns Anna Margareta med faderns efternamn.)

Gift 1776-02-25 i Karlstad med Mattias Rudén, född 1744-09-03 i Kristinehamn, död 1823-04-24 i Säteriet, Ör, Nordals härad, Karlstads stift. Brukspatron på Säteriet Säter, Ör. Faddrar: Monsieur George Berggren, Madame Magdalena Lagerlöf, Anders Fernsberg, Jungfrun Helena Siöberg.

Alla är bekanta till Mattias morfar och modern Christina Mattisdotter. Mats flyttar efter moderns bortgång 1763 till Karlstad. Han återfinnes där första gången 1769 i fjärde roten och anges som Brukspatron, (det saknas husförhörslängd 1763-68). Under åren 1769-74 anges han endast själv i hushållet med två pigor och är då som granne med Anna Margaretas familj.

Mattias har inte en enda nattvardsanteckning i Karlstads stadsförsamling mellan 1769 och 1774 – och även pigorna saknar noteringar i Karlstad fram till 1774 – vilket tyder på att han ägde/hyrde gården i 4:e roten som stadskvarter, men att han tillbringade merparten av året ute vid det bruk han sannolikt drev (och där gick till nattvarden i brukets egen sockenkyrka). De båda pigorna flyttar i oktober respektive november 1774 till Grava socken.

Efter faderns bortgång den 4/12 1775, återfinnes även brodern Lars Gustaf och systern Brita Maja i hushållet. På granngården bor Anna Margaretha med fadern, rådmannen Petter Jacobsson. Peters andra dotter är gift Florelius, grannfamilj till det Rudénska hemmet i Kristinehamn. Efter giftermålet i februari 1776 fram till 1779 så är paret skrivna och tar nattvarden i Karlstad. Hushållet blir också klart större med totalt 10 pigor och drängar.

Paret köper sedan Säteriet Säter och vidare ett stort antal underliggande gårdar av fröken Lisa Tesslow och står skrivna på gården från 1780 och framåt. Mats deltog flitigt i socknens och kyrkans angelägenheter och många av hans skrivelser i olika spörsmål finns bevarade. I ett dombokprotokoll från 1798 står det om honom: " I samma mån som fattiga och nödlidande i Wärmland blev mera olyckliga när Herr Brukspatron Rudén reste därifrån, blev de visst lyckligare här i vår ort, då han kom hit för att bliva deras hjälpare och försvarare."

Säteriet Säter i Ör socken, Karlstads stift.

1791 anlägger han en väg från Säters mangårdsbyggnad rakt till Tåstebyn och säteriet Gullebyns "portlider" och sedan vidare på sockenvägen. Gullebyn ägdes vid denna tid av löjtnanten Jakob Kafle, en äldre släkting till två av barnbarnens blivande makar. Även Säter har tidigare ägts av familjen Kafle.

Gården Säter gick sedan i arv till dottern Elisabeth och svärsonen Erik Odhelius. Den gick sedan vidare, troligen som hemgift till deras dotter Anna Mathilda och hennes make Anders Kafle.

Barn:

Matilda Margareta Rudén, född 1782, död 1808
Samuel Lorens Rudén, född 1784,troligen död ung.
Elisabeth Kristina Rudén, född 1785-10-04, se familj 7.

Familj 7

Elisabeth Kristina Rudén (från familj 6), född 1785-10-04 i Säter, Ör, död cirka 1865. Bosatt i Skövde stad, gård nr 61 och Gullesbyn. Elisabeth var enda dottern som överlevde Mattias och Anna Margareta. Gift 1804 med Erik Odhelius, född 1760-11-08 i Prästgården, Flo, död 1834-02-07, (av drunkning). Läkare i Skövde no 61, Stadsförsamlingen.

Under äktenskapet med Erik Odhelius bodde makarna i Skövde. 1823 ärver hon säteriet Säter efter fadern Mattias, hon ärver även andra gårdar som Södra Kroken och Katteberg, vilka såldes redan samma år.

Erik studerade först hemma hos sin fader och sedan vid gymnasiet i Skara. Han blev student i Uppsala 1777 och inskrevs 1779 som elev i kirurgiska societeten och blev 1785 medicine doktor i Uppsala med första hedersrummet. År 1786 utnämndes han till regementsläkare vid Skaraborgs regemente, Erik följde med regementet till norska gränsen och tillfångatogs, men hemförlovades snart och tjänstgjorde 1789 i Finland som fältläkare i Lovisa samt erhöll assessors fullmakt.

Efter flera andra förrättningar tog han 1812 avsked och blev samma år intendent vid hälsobrunnen Lundsbrunn nära Skara, vilken under hans nioåriga förvaltning mycket utvecklades. Erik var i hela Västergötland högt ansedd som läkare och blev 1809 ledamot av vetenskapsakademien. 1813 även ledamot av Svenska läkaresällskapet och 1815 Skaraborgs Läns kungliga hushållssällskap.

År 1823 ärver Elisabeth faderns egendom Säter i Öhrs socken i Dalsland. 1824 köper också Erik 2/3 av Gullesbyn, Tåstebyn och en mindre del av Vrångbäck, också dessa i Öhrs socken av Löjtnanten Jakob Kafle för 10 666 riksdaler. Denna gård ärvdes sedan av sonen och Löjtnanten Ture Odelius år 1850.

Säteriet Gullesbyn i Öhrs socken.

Då Erik under vistelse på Säter skulle besöka Prosten i församlingen, som låg illa sjuk, togs vanligen vägen över en liten sjö. Isen brast och Erik drunknade.

Efter att Erik avlidit 1835 flyttade Elisabeth till Åmål med dottern Elisabeth Augusta, men innehade även Gullesbyn och bodde där under en tid. Gullesbyn tillföll sedan sonen Thure Odhelius, som sålde den vidare till Johannes Andersson år 1856 för 100 000 riksdaler. Istället köpte han samma år tillbaks Säter för 23 000 riksdaler. Säter hade troligen köpts av dottern Anna Mathilda och svärsonen Anders Kafle 1832 och av dessa år 1850 sålts till Sten Erik Natt och Dag.

Barn:

Margareta Elisabeth, född 1805-10-14 i Skövde. Faddrar vid dop: Prostinnan Odhelius, archiater Leijonmarck med fru, Fru kaptenskan Treffenberg, Brukspatron Rydén och dess fru, Lagman Blidberg, mamsell Mathilda Rudén.
Eric Lorentz Odhelius, född 1808-05-12 i Skövde, Staden. Död ung. Faddrar vid dop: Fru Kaptenskan Treffenberg, Borgmäster Hulth med fru, Rådmannen J Sekiner (?), Fru Lena Collén, Fröken Leijonmarck, Prosten Kullberg.
Margareta Ulrika Odhelius, född 1810-05-22, se familj 8.
Anna Mathilda Odhelius, född 1812-08-09, se familj 9.
Elisabeth Augusta Odhelius, född 1813-08-31, se familj 10.
Clara Sophia Odhelius, född 1815-01-09 i Skövde, Staden no 61.
Erika Eleonora Odhelius, född 1816-03-22, se familj 11.
Erica Dorothea Odhelius, född 1816-10-09 i Skövde nr 61, Stadsförsamlingen. Troligen död ung då inga faddrar omnämns.
Eric Ture Odhelius, född 1821-01-05, se familj 12.

Familj 8

Margareta Ulrika Odhelius (från familj 7), född 1810-05-22 i Skövde, Staden, död 1892-01-24 i Mariestad. Faddrar vid dop: Överstelöjtnant Carlén, Prostinnan Odhelius, Capten Strömbom, Fru Marchander, Capten Ofengius (?),

Gift 1827-08-24 i Skövde med Mårten Ingemund Mannerstråle, född 1790-10-01 i Broby, död 1886-06-07 i Ör. Major vid Västgöta regemente. Adliga släkten 2069.

Kadett vid Karlberg 1805-09-30. Utexaminerad 1808-06-29. Kornett vid Västgöta dragonregemente s. å. 11/7. Stabskornett därstädes. 1809-10-10. Löjtnant 1813-01-19. GMtf 1814-05-22. Kapten i armén s. å. 25/8. Kapten vid Västgöta regemente 1821-02-20. RSO 1836-01-28. Major i regementet 1838-03-16. Avsked 1847-04-13 med tillstånd att kvarstå såsom major i armén.

Familjen Mannerstråles herrgård Jäders bruk, vilken såldes till Mårtens svåger Johan Holmstedt.

Familj 9

Anna Mathilda Odhelius (från familj 7), född 1812-08-09 i Skövde, Stadsförsamlingen, död 1882-02-25 i Uddevalla. Faddrar vid dop: Baron Henrik Posse på Ullstorp, Borgmästare Hulth med fru, Fru Ljunggren, Handelsman A. T Rådberg och Mademoiselle Marchander.

Gift 1832-04-27 med Anders Kafle, född 1799-04-23 i Dingelvik, Kadett vid Karlberg 1814-09-30. Konstituerad till kompaniofficer vid krigsakademien 1817-09-20. Fanjunkare. 3. Adjutant vid Västgötadalsregemente 1818-06-30. Utexaminerad från krigsakademien 1818-09-22. Löjtnant 1823-04-22 och Kapten 1836-07-27. RSO 1860-05-05. Adliga släkten nr 70.

1831 flyttar familjen in på Säter. De driver brännvinsbränneri och inköpte 1843 en ångpanna för detta ändamål. Det var mycket krångel och det fanns ingen på orten som kunde reparera denna. Brännvinstillverkningen fortsatte på gården fram till 1880-talet. Som råvara användes ju potatis och det odlades mycket sådan på gården, men även torparna och backstugesittarna på fjället odlade potatis för försäljning till Säter.

Anders tar avsked 1848-05-26 och 1850 flyttar familjen till Uddevalla och säljer då sina egendomar. Där ingår förutom säteriet Säter, Skogen, Kvarnen, Örbacka, Lackebyn samt norra Korkens kvarnar. Större delen av säteriet inköpes av Sten Eric Natt och Dag för 23000 riksdaler. 1856 köps gården tillbaka av Annas bror Thure Odhelius. Anders avlider 1866-09-06 i Uddevalla.

Barn (som överlevde barnåren):

Erik Samuel, född 1833-03-11 Säter kadett vid Karlberg 1850-10-22. Utexaminerad 1857-05-30. Underlöjtnant vid Bohusläns regemente 1857-06-06. Löjtnant 1862-06-03. Kapten 1875-08-06. RSO 1880-12-01. Avsked 1887-06-17. Död ogift 1912-03-12 i Uddevalla och då utgick ätten med honom på svärdssidan.
Elisabet Magdalena (Malla), född 1838-01-06 på Säter, död ogift 1928-02-24 i Uddevalla och var den sista av ätten.

Familj 10

Elisabeth Augusta Odhelius (från familj 7), född 1813-08-31 i Skövde, Staden no 61, Faddrar vid dop: Borgmästare Hulth med fru, vice Pastor Selander, Mamsell Brisman, Mamsell Hartrausen, Mamsell Marchander och Mamsell Thorssén. Efter att Elisabeth Augustas fader Erik avlidit 1835 flyttade hon med modern Elisabeth till Åmål. Sedan bosatt i Norrköping S:t Olai. Död 1866-08-05 i Sjöberga säteri, Björsäter. Begravd med sonen i Björsäter.

Gift 1844-08-15 i Åmål med Niclas Petter Fridén, född 1815-06-11 i Frängsbo, Björsäter, död 1900-02-05 i Trosa, Stadsförsamlingen (av Bronkit). Apotekare & Hemmansägare i Norrköping & Sjöberga, S:t Olai & Björsäter. Familjegrav finns på Trosa kyrkogård.

Per Nicklas Fridén

I husförhör 1823-29 står Per Nicklas broder Johannes (Jonas) som ägare till halva gården Frängsbo i Björsäter och om Niclas står att han studerar i Linköping. I faderns bouppteckning anges Niclas redan som 12-åring med namnet Fridén och som studerande vid Linköpings lärdomsskola. Efter avklarade studier antagen som elev på apoteket i Linköping 1834 och avlade farmaceut-examen 18 augusti 1835. Han fortsatte tjänstgöra på apoteket och förestod sommaren 1837 Brunnsapoteket i Medevi. Niclas skrevs därefter in på Farmaceutiska Institutet och avlade apotekare examen 18 mars 1840. Han tjänstgjorde därefter på apoteket Phoenix i Stockholm och på apoteket i Söderköping.

Niclas familj var bosatta sedan generationer i Björsäter. Farfadern Hans Nilsson var rusthållare och Sockenskomakare (Mäster) och bebodde en gård i Drängsbo, Björsäter. Han gifte sig 1755-09-22 i Drängsbo med Catharina Jansdotter som också kom från Drängsbo.

Niklas far Petter Hansson återfinnes på en gård i Drängsbo i den första husförhörslängden i Björsäter från 1792. Där anges först "Obf" (obefintlig betydde att han hade lämnat socken utan att ta ut flyttbetyg) och att han 1789 "återflyttade hit till samma hushåll". Han bosätter sig där som nygift med hustrun Ingrid Svensdotter. I vigselboken anges "vigdes drängen och gårdsbrukaren Petter Hansson i Drängsbo, med pigan Ingeri Svensdotter i Björsäters Prästgård".

Från år 1800 verkar han vara väl etablerad med 10 drängar och 5 pigor. Från 1806 anges Petter också som "Nämndeman". I varje härad fanns ursprungligen en häradshövding och i häradsrätten ingick dessutom, som det hette i 1734 års lag, "tolv bönder som i häradet bo och sitta". Den i tjänsten äldste nämndemannen kallades häradsdomare, vilket var en hederstitel. Häradshövding och nämndemän samlades regelbundet höst och vår under häradshövdingens ordförandeskap till regelbundna häradsting. Dessa häradsting var stora begivenheter i bygden, eftersom annat utöver jordbruket sällan förekom. Enligt 1686 års kyrkolag, som gällde fram till dess den upphävdes 1992, skulle det nya årets verksamhet inledas med en tingspredikan, som det ålåg "såväl häradshövdingen som nämnden att från begynnelsen till ändan bevista".

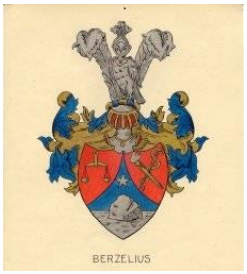
1810 införskaffades Frängsbo, 1/2 hemman Skatteaugument. Kanske i samband med att bönder fick rätt att äga gammal frälsejord från 1810. Det verkar dock som att en del av gården tillkommit Petter eller kanske hustrun som var född i Frängsbo som arv, detta enligt Petters bouppteckning. Petter fortsatte dock att äga mark även i grannbyn Drängsbo som brukades av drängen Sven Rydahl och senare med inhysta drängar.

1828 när Petter avlider så är de samlade tillgångarna värderade till 4600 riksdaler och av de i bouppteckningen angivna fodringarna och skulderna så framgår det att Petter hade ett omfattande personligt nätverk. Det verkar också som att Petter reglerat sina tillgångar innan sin bortgång då både äldste sonen och mågarna strax innan fått uppförda skulder. Troligen har Petter låtit dessa "köpa" gårdar och dylikt, vars värde sedan återfinnes som skulder till Petter. T.ex. äldste sonen Johannes har en skuld på nästan 1600 riksdaler, vilket antagligen är huvuddelen av gården i Frängsbo och kvar som enskild tillgång hos Petter finns endast 1/8 hemman, värderat till 750 riksdaler.

1841 gifter sig Niclas första gången i Linköping med den tio år äldre Henrietta Amalia Berzelius. Henrietta var dotter till Olof Bengt Berzelius, auditör och bryggare i Linköping. Olof var gift med Hedvig Johanna Molander, i hennes 2:a äktenskap, dotter till inspektorn och gästgivaren Claes Håkansson Molander och Magdalena Åkerlund. Henriettas moder avled redan 1826 och fadern 1833 och sannolikt är den äldre brodern Claës Olof Berzelius, fil mag. kamrer i Östgöta Hypoteksförening och sekreterare i Östergötlands Hushållningssällskap, hennes förmyndare.

Nicklas och Henrietta flyttar efter bröllopet från Söderköping till staden Åmål, hus nr 71 där Niclas köpt stadens apotek från apotekare Weinberg. Henrietta avlider redan 1843 och vid hustruns bortgång äger makarna hus och tomt nr 71, halva nr 72 och halva nr 66, vilka var värderade till 4450 riksdaler. Verksamheten verkar ha varit omfattande med fodringar på över 12000 riksdaler och skulder på över 14000 riksdaler.

Henriettas familj drabbas senare av flera olyckor. Först avlider brodern Claës Olofs andra hustru 1844, sedan den yngre brodern Claës Leonard 1847 efter lång tids sjukdom och samma år tar även Claës Olof sitt liv. Uppenbarligen hade omständigheterna ansetts som förmildrande då Claës Olof fick en kyrklig begravning. Kanske spelade släktskapet med kusinbarnet, den högt skattade, men också tidigt föräldralöse Jöns Jakob Berzelius, också in.

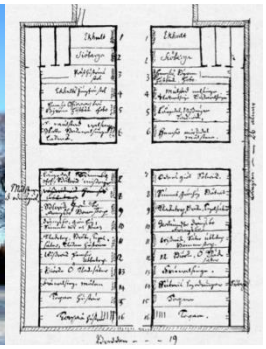
Henriettas syssling Friherre Jöns Jakob Berzelius, ”Den svenska kemins fader”.

I augusti 1844 gifter sig så Augusta Elisabeth Odhelius med änklingen Niclas, vittne var Stadsläkaren Segerstedt. Efter att Augustas fader Erik avlidit 1835 flyttade hon ju med modern Elisabeth till Åmål.

Vid den stora eldsvådan i Åmål natten till den 17 januari 1846 nedbrinner såväl apoteksgården som apoteket, Efter detta flyttar familjen till Norrköping under hösten 1846, där de bor i kvarteret pelikanen nr 206 år 1847 när dottern Mathilda föds. 1848 när sonen Per föds bor de på Drottninggatan 34, där de köpt fastigheten samt apoteket Kronan av Carl Magnus Engelbrecht.

1855 säljer Nicklas hela rörelsen vidare till apotekaren Adolf Leonard Sundius och flyttar därefter med familj till Säteriet Sjöberga i Björsäter, vilket inköps av NIls Rosenstierna som även äger säteriet Ekhult i samma socken. "Sjöberga i Östergötlands län, Bankekinds hd. Herregård i Björsäters socken vid den lilla sjön Ommen, n.v. om Lakviks jernvägsstation. Egendomen är bildad af hemmanen Elltorp 1 mtl och Karstorp 1 mtl." I husförhörslängden står "Sjöberga 2 hemman Frälse Säteri, äges och brukas av f.d. apotekaren Niclas Friden".

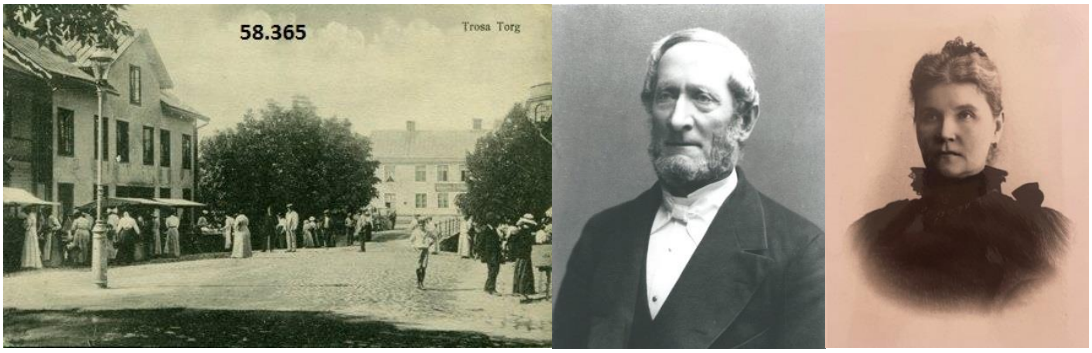

Sjöberga säteri och Björsäters kyrka med placering av Sjöberga säteri näst längst fram.

Nu återvänder alltså Nicklas till hemsocknen som herrgårdsägare. För andra gången gift med en dotter till en bemärkt släkt. Vilken roll det spelat för Niclas vet bara han själv, men placeringen i kyrkan säger väl en del. Längst fram på rad ett sitter ägarna av Ekhult, familjen Rosenstierna. På rad två sitter ägarna av säteriet Sjöberga – Niclas och Augusta Elisabeth. På raderna nio och tio sitter ägarna av hemmanen Frängsbo respektive Drängsbo. Bygdens son återvände hem.

1866 avlider Augusta Elisabeth och Nicklas blir kvar på gården 13 år som änkling. Augusta Elisabet begravs i Björsäter och i samma familjegrav vilar sonen Per August Theodor Fridén (1849-1926) och hans hustru Maria född Spolander (1863-1943).

1879 i slutet av Mars flyttar Niclas först till Södertälje och i december samma år gifter han om sig med den 30 år yngre hushållerskan på Sjöberga, Edla Erika Nylén. Edla Erika kom från närliggande Söderborg i Åtvidaberg där fadern Eric Ferdinand var Bagarmästare. Niclas flyttar sedan direkt vidare till Trosa med Edla Erika, där han köper fastigheten nr 112 av garvaren och rådmannen Frans Otto Öberg från Eskilstuna. Sonen Per August Theodor står därefter som ägare och brukare av Sjöberga säteri fram till år 1907 då han säljer gården i två delar till Otto Lundqvist och Ture Konrad Larsson.

Makarna Niklas Petter och Edla Erikas och deras hus (till vänster), i Trosa.

Nekrolog över Niklas Petter: ”Nestorn bland Sveriges apotekarekår, f.d. innehafvaren af apoteket Kronan i Norrköping, apotekaren Per Nikolaus Fridén, afled den 5 d:s i Trosa i sitt 85:te år. Fridén blef 1841 egare af apoteket i Åmål. Vid den stora eldsvådan i denna stad natten till den 17 jan. 1846 nedbrunno såväl apoteksgården som apoteket, hvarpå F. inköpte "Kronan" i Norrköping. Nämnda apotek försålde Fridén 1855 och var därefter under en lång följd af år bosatt å säteriet Sjöberga, Björsäter socken, i Östergötland. Sedan 20 år bodde F. i Trosa. Döden kom som en förlossare, sedan den gamle i fyra år varit ofta bunden vid sjuksängen.”

Barn:

Per Erik Theodor Fridén, född 1845-10-15 i Åmål. Död ung. Dopvittnen: Major Liljestjerna, Assesskorskan Odhelius, doktor Segerstedt, Fru Liljestjerna, Apotekare Weinberg, Fröken Ebba Åberg, Pastor xx och Fru Carolina Söderberg.
Elisabeth Mathilda Fridén, född 1847-09-14, se familj 13.
Per August Theodor Fridén, född 1849-12-19, se familj 14.

Familjegraven på Trosa kyrkogård.

Familj 11

Erika Eleonora Odhelius (från familj 7), född 1816-03-22 i Uddevalla, död 1896-11-20 i Uddevalla.

Gift 1839-09-11 i Åmål med systerns svåger Carl Henrik Kafle, född 1808-01-25 i Dingelvik, död 1878. Adliga släkten no 70. Bruksförvaltare sedan Bryggare i Hamburg och sedan Stockholm från 1864. Extra ordinarie elev vid bergskolan i Falun 1832–1833.

Barn (enda barnet som överlevde spädbarnsåren):

Hedvig Erika Matilda, född 1848-04-20 på Agnhammar, död 1919-03-14 i Uddevalla. Gift i Uddevalla 1870-03-04 med handlanden i Uddevalla, RVO, Emil Georg Lange, född 1841-08-23.

Familj 12

Eric Ture Odhelius, (från familj 7), född 1821-01-05 i Skövde, Staden. Löjtnant och Godsägare i Säter och Gullbyns säteri i Nordals härad, Ör. Faddrar: Capten Svedenborgs fru, Borgmäster Haganders fru, Lagman P. Blidberg, xx Carlander, Löjtnant Heyer (?), Fröken D. Treffenberg, Grevinnan Leijonmarck.

Eric Thure ärver Gullesbyn men säljer den vidare år 1856 för 100 000 riksdaler. Istället köpte han samma år tillbaks Säter för 23 000 riksdaler. Säter hade troligen sålts till systern Anna Mathilda och hennes make Anders Kafle 1832 och av dessa år 1850 sålts vidare till Sten Erik Natt och Dag.

Gift med Hedda Gustava Örtenblad från Öhrs prästgård. Parets dotter Walborg Elisabeth Maria föds 1848 på Gullesbyn och ingick senare äktenskap med kaptenen vid Västgöta Dals regemente, Peter Emanuel Wennerström. Dessa bebor Säters huvudgård fram till 1889, då de flyttar till Göteborg.

Därefter gick gården slutligen ur släkten och säljs då till fröken Sofia Wennergren, dotter till kyrkoherden i Högsäter Anders Wennergren. Hon kom till Säter 1894 och dog 1913, då gården köps av makarna E.T. Eriksson.

Familj 13

Elisabeth Mathilda Fridén (från familj 10), född 1847-09-14 i Norrköping, S:t Olai, död 1917-06-12 i Trosa, Stadsförsamlingen. Bosatt i Norrköping & Trosa, Stadsförsamlingen nr 18.

Faddrar vid dop: Doctor Anjou och änkefru Gylking, Professor Collin, Professorskan Eriksson, Prosten Wåhlander, Fru Zander, Magister Liljedahl och Aspling, Fabrikör Wahlberg, Fru Liljestjerna. Mamsellerna Gylking, Erikson och Brunskog.

Mathilda Fridén med maken Pher Gustaf Åström.

Mathilda tillbringar sina första år Norrköpings stad men växer väl huvudsakligen upp på Sjöberga i Björksäters socken, då familjen flyttar dit 1855. Hur hon träffar Pher är oklart, men denne torde ju haft god kontakt med ägarna av de större sätesgårdarna runt Norrköping, i sin roll som ansvarig för stadens jordar.

Gift 1867-06-29 i Björsäter med den 25 år äldre Pher Gustav Åström, född 1822-05-03 i Norrköping, Hedvig, död 1885-08-13 i Norrköping, S:t Olai (av cancer). Rådman, Sadelmakare i Norrköping, Hedvig.

Pher Gustaf är född på hemgården på Repslagaregatan 16 i Norrköping. Efter att ha gått i lära hos sin fader så tillbringar Pher några år i utlandet, däribland ett par år i Tyskland. Han står som Sadelmakare gesäll vid faderns bortgång 1848 och vinner burskap som Sadelmakare 1850. Pher var under en tid även verksam i S:t Petersburg. Pher slutade tidigt att själv vara aktiv inom sadelmakeriet. Han lade istället sin energi på jordbruket och var en stor lantbrukare med ägor av såväl stadsjord som landsbygd.

Phers far Per Niclas Åström är född 1781 i Stockholm som son till Sämskmakaren Benjamin Åström och Brita Magelius, även hon från Stockholm. Per står 1813 som inflyttad i Norrköping, Hedvigs församling. Där bor och verkar han i samma kvarter (Dalsvarteren), som blivande svägerskan Eva Lovisa Fallén och hennes make Vagnsmakare Anders Ericsson. När Eva Lovisa och Anders får sin andra son August i juni 1813 står Per Niclas med som dopvittne.

Fadern Per Niclas står som ägare av gården nr 2-3 Dalskvarteret (Repslagargatan 16-18) i Hedvigs församling, där sadelmakareverkstaden är belägen. Den 6/1 1815 gifter sig Per med Phers mor Sara Fallén som flyttar in till Per. Efter att ha gift sig med Sara köper Per halva hemmanet nr 1 i Vrinnevid av Saras styvfar Johan Borre. Saras mor Sara Tiderman först gift Fallén, och bror har bott där sedan

Saras mor ingick äktenskap med Johan Borre 1809. Granngården ägs av Johan Borres syster och hennes make Tullenären Magnus Dahlström.

Fadern Per står som ägare av hemmanet från 1816 och äger detta till sin bortgång 1848. Efter Pers bortgång säljs hemmanet utanför familjen.

Pher Gustaf köper sedan gårdarna på Repslagaregatan 16-18 (S:t Johannes 2-4) från modern Sara och angavs vid moderns bortgång 1859 som Mäster. Han var ledamot för hantverkarklassen av den sista uppsättningen av Borgerskapets 24 äldste 1859-62, då dessa avlöstes av stadsfullmäktige. 1864 blev han medlem av drätselkammaren med överinseende över Norrköpings jordar. Politierådman blev han 1875. Man kan förmoda att familjen tillbringar sina somrar och annan tid hos svärfadern på Sjöberga säteri.

Mathildas far Niklas flyttar 1879 till Trosa och säteriet Sjöberga tas över av Mathildas bror. Pher Gustaf köper då två gårdar i Björksäters socken; Klacketorp och Klacksäter, av vilka han brukade åtminstone den senare själv. Dessa hade tidigare varit utarrenderade frälsehemman som legat under säteriet Mauritsholm i socknen. Gården Klacksäter finns med i Pehrs boupptecknin och säljs sedan på tidigt 1890-tal.

Mathildas bror synes också ha haft en stor skuld till Pehr. (Klacketorp säljes 1917 till Arvid Karlsson. Efter Arvid tog dennes son, Sigvard Önnegren vid och som i sin tur överlät ägarskapet till sonen Bo).

I staden på gård nr 16 bor Mathilda och Pher med sin familj, inne på gården låg i en länga också den gamla sadelmakare verkstaden. 1881 fanns det 15 pigor i hushållet. Gården S:t Johannes övergick från Hedvig till S:t Olai församling 1882. På gården i staden fanns ladugård med ett par kor och hästar. Gården var vacker och synnerligen välbehållen, den angavs som en idyll mitt i staden. En gräsplan täckte en stor del av gården och mitt på den fanns en vattenkonst, en liten sprutande pojke och på var sida om denna en bergamott och ett päronträd med stora frukter. Jorden som brukades ligger på det nuvarande Hötorget.

Familjen ägde ytterligare ett antal fastigheter i skilda delar av staden. Samt en större egendom i Örtomta socken. På nummer 18 hade Pher låtit uppföra ett ståtligt hus med ett flertal hyresgäster. Där fanns även en tvåvåningsbyggnad med klädesväveri på övervåningen och i den undre "plysen".

Pher avlider 1885 och Mathilda blir lämnad med tio barn, den yngsta 3 år och den äldsta 17 år. Pher lämnar ju också efter sig ett ansenligt arv, 230000 riksdaler. Huvuddelen av värdet ligger i fastigheterna, men där finns också ett stort lösöre. Samt ett större lån utfärdat till Mathildas bror.

Klacketorp och Klackesäter säljs nu till de tidigare inspektorerna på respektive gård, Per August Svensson och Per Adolf Svensson. Antagligen avyttrar Matilda alla de fasta egendomarna under de följande åren. Den 16/9 1889, gifter Mathilda om sig och flyttar med barnen Ellen, Emma, Sara och Tor till sin nya make Axel Jansson från Stora Malm, som blir Landskontorist och Stadsfiskal i Trosa, (född 1853-09-11 i Stora Malm Södermanland, död 1918-07-01 i Trosa).

Det lystes för paret i Norrköping 3/3 och i Stockholm 27/3 och paret synes ha gift sig den 2/4 i Jakobs församling i Stockholm, enligt intyg därifrån. Familjen bor först i 1a kvarteret nr 17-19.

I samband med detta, den 27/9 1889 flyttar sönerna Otto Victor och Erik Leonard till komminister Carl Johan Hanning i Lofta. De blir kvar där till januari 1892 då de flyttar till morbrodern i Björsäter. Även äldsta sonen Per Wilhelm har flyttat in till Björsäter 1891. Sonen Otto Viktor återkommer till Trosa 31/12 1894, men flyttar sedan tillbaks till Norrköping i november 1895.

Ett år senare den 10/12 1896 flyttar han till familjens gamla gård i Klacksäter, som nu ägs av den tidigare inspektorn Carl Adolf Svensson och Otto Victor anges som elev. Han flyttar därifrån vidare till Drothems socken i juli 1898.

Dottern Anna Augusta Mathilda har redan flyttat till Stockholm där hon bildat egen familj och gift sig med Erik Lundgren och fött sin son Thor Erik den 30/11 1889.

Dottern Ellen Maria Lovisa flyttar till också till morbrodern i Björsäter 1/9 1894 och ett par månader senare den 12/11, flyttar andra dottern Emma Sofia Amalia till Gamleby (Västervik) Erneberg kyrkoherdeboställe och bor där i ett år hos Carl Johan Hanning (där två av bröderna tidigare varit), som nu flyttat dit och blivit kyrkoherde där. Sonen Otto Viktor återkommer till Trosa 31/12 1894, men flyttar sedan tillbaks till Norrköping i november 1895.

1895 flyttar också familjen till nr 13-15 också i 1a kvarteret, där de hyr lägenhet i ett hus ägt av Trosa sparbank. 1895 i november återkommer också dottern Emma Sofia Amalia från Gamleby, 1896 i oktober flyttar hon till Östermalm i Stockholm och äldsta systern Hilda Katarina flyttar till Linköping. Hilda Katarina kommer tillbaks till Trosa i september 1897, men flyttar åter till Linköping i juni 1898. I oktober 1898 flyttar yngsta dottern Sara Fredrika till Stockholm även hon. Mathilda och maken Axel flyttar nu till nr 18 i 1a kvarteret.

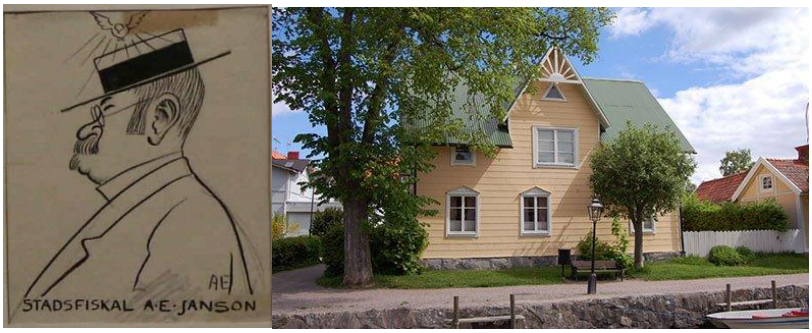
I september 1899 flyttar Sara Fredrika, tillsammans med systrarna Emma Sofia Amalia och Anna Augusta Mathilda, som också medför sin son Thor Erik efter skilsmässa från maken handelsresanden Knut Erik Lundgren 1896, från Hedvig Eleonora i Stockholm. De flyttar till Linköping och bor där hos storasystern Hilda Catharina Elisabeth som själv inflyttat till Linköping från Trosa 14/11-1898 och benämns som handelsidkerska.

Barnen Emma, Fredrika Sara och Thor Åström. Sedan Matilda med Sara och barnbarnen.

År 1900 när alla barnen är utflyttade, flyttar makarna först till 3e kvarteret nr 99, år 1903 till 4e kvarteret nr 118-21 och år 1904 till 1a kvarteret nr 9, år 1905 flyttar de igen till kvarteret Östermalm och år 1907 tillbaks till 1a kv. nr 9. 1909 flyttar de till 4e kv. nr 123 där de blir kvar ett par år och 1915 flyttar de återigen till 1a kvarteret nr 19, där de blir kvar tills de båda går bort 1917 och 1918 respektive.

År 1900 gör skämttecknaren Albert Engström ett besök i Trosa och gjorde då teckningar av stadens "honoratiores" för tidningen Strix specialnummer om Trosa. Där finns Axel avbildad tillsammans med borgmästaren Lennvall och en Kapten Käll. Axel var själv en mycket skicklig tecknare, han gjorde bland annat ett Trosaalbum vars original finns i Trosa hembygdsarkiv. Från detta gjordes det även vykort till försäljning. Då han även var landskontorist ansvarade han för och ordnade stadens arkiv på ett ordentligt sätt och var mycket omtyckt av den s.k. Trosa badsocietet.

Mathildas andra make Axel Jansson, avbildad av Albert Engström och huset på Östra Långgatan 23.

Trosa, stadshotellets trädgård av Matildas make Axel E. Jansson år 1897

Mathilda Fridéns barn i första giftet:

Hilda Catharina Elisabeth Åström, född 1868-04-15 i Norrköping, Hedvig.
Per Wilhelm Åström, född 1869-07-25 i Norrköping, Hedvig.
Anna Augusta Mathilda Åström, född 1870-09-08, se familj 15.
Carl Gustaf Theodor Åström, född 1872-05-21 i Norrköping, Hedvig. Bosatt i Stockholm Jakob vid moderns giftermål 1889.
Ellen Maria Lovisa Åström, född 1874-12-31 i Norrköping, Hedvig.
Erik Leonard Åström, född 1875-12-11 i Norrköping, Hedvig.
Emma Sofia Amalia Åström, född 1877-02-21 i Norrköping, Hedvig, död 1900-01-25 i Trosa, Trosa Stadsförsamling. Bosatt i Trosa, Trosa Stadsförsamling. Dog i lungkatarr
Otto Viktor Åström, född 1878-12-25 i Norrköping, Hedvig. Utflyttade från Trosa till Norrköping och stod då skriven på nr 13-15.
Fredrika Sara Åström, född 1881-02-01, se familj 16.
Thor Fredrik Åström, född 1882-05-12 i Norrköping, Hedvig, död 1891-06-07 i Trosa, Staden.

Familj 14

Per August Theodor Fridén (från familj 10), född 1849-12-19 i Norrköping, Olai. Godsägare på Sjöberga säteri, Björsäter. Gift 1898-12-28 med Rosalia Maria Spolander, född 1863-08-03 i Stockholm.

Per står som ägare och brukare av Sjöberga säteri fram till november 1907 då han säljer gården i två delar till Otto Lundqvist och Ture Konrad Larsson. Paret och en piga flyttar då till Stensjö i Björsäter. 6/4 1916 flyttar hustrun till Kungsholmen i Stockholm. Troligen har Per då avlidit.

Familj 15

Anna Augusta Mathilda Åström (från familj 12), född 1870-09-08 i Norrköping, Hedvig.

Gift med Erik Lundgren. Grosshandlare i Stockholm. Skilda 1896. Omgift med skeppsklarerare Carl Hedin, som var änkling med två döttrar.

Barn: Thor Erik Åström, född 1889-11-30 i Stockholm. Direktör i Stockholm, Saltsjöbaden. Tog moderns namn. Studentexamen i Linköping 1907, anställd vid Juvelerare AB John Pettersson 1907-08, affärsutbildning i Tyskland 1908-09, åter till John Pettersson 1910 där han sedemera blev direktör 1924. Startade 1936 egen firma AB Etuier.

Familj 16

Fredrika Sara Åström (från familj 12), född 1881-02-01 i Norrköping, Hedvig, död 1920-04-01 i Kalmar. Fru i Kalmar. Uppväxt i Trosa

Fredrika Sara Åström och Carl Johansson, samt Sara med barnen. Familjens bostad på Storgatan.

Gift 1900-02-01 i Gamleby med Carl Constantin Johansson, född 1874-02-26 i Rockneby nr:7, Ryssby, död 1936 i Kalmar. Grosshandlare och Konfektionshandlare i Kalmar.

I oktober 1898 flyttar Sara Fredrika till sina systrar i Stockholm där hon stannar i ett knappt år och flyttar sedan från Hedvig Eleonora i Stockholm till Linköping den 8/9 1899,. Hon flyttar tillsammans med systrarna Emma Sofia Amalia och Anna Augusta Mathilda, som också medför sin son Thor Erik efter skilsmässa från maken handelsresanden Knut Erik Lundgren 1896. De bor där hos storasystern Hilda Catharina Elisabeth som själv inflyttat till Linköping från Trosa 14/11 1898 och benämns som handelsidkerska. Storasystern Hilda Catharina Elisabeth gifter sig i oktober 1899 i Trosa med lantbrukaren Otto Emanuel Öström.

Snart efter är det även dags för Sara Fredrika att gifta sig med Carl och det lystes tre gånger för makarna i Linköping 7/1, 14/1 och 21/1. Vigseln tog sedan plats i Gamleby den 3/2-1900. Vigselförrättare är kyrkoherden Hanning som tidigare har haft flera av Sara Fredrikas syskon boendes hos sig. Därefter åker man till Stockholm och har bröllopsmiddag på Riche. Paret tillbringar sedan sin bröllopsnatt på hotel Anglais. Olyckligen avlider först systern Emma Sofia Amalia i Enköping av lungkatarr mitt i bröllopsförberedelserna den 25/1 och begravs den 29/1 i Linköping. Sedan avlider även morfadern i sitt hem i Trosa den 5/2, strax efter bröllopet.

Sara Fredrikas man Carl är född i Rockneby i Ryssby socken som son till målaren Carl August Johansson och hans hustru Hilda Sofia Andersdotter. Efter föräldrarnas tidiga bortgång bortadopterades Carl och systern Hilda. Carl kom först till sina gudföräldrar, familjen faster Johanna Johansson och hennes make båtsmannen Anders Ekroth i Hultsby, Ryssby socken. 1889 flyttar han till handlande Frans Oscar Wahlgren i Kalmar. Carl öppnade 1/9 1896 egna företaget "Nya Beklädnadsmagasinet - Carl Johansson" och flyttar till Kaggensgatan 2, på Handlande 0. Schimmelpfennigs gård. Under åren 1896-1906 hade han även en Carl Victor Fabian Fransson som anställd och som det verkar sedemera även kompanjon.

Carl Johanssons första företag i Kalmar.

Han överlåter 1906 sin andel till Victor Fransson och flyttar till Storgatan 8, där han hade skrädderi med bostad ovanpå. År 1912 annonserar Carl efter "2 stycken skickliga och nyktra Rockskräddare".

Gamla fotografier visar att Sara och Carl tyckte om att ha fester och även maskerader. Bortsett från kollegor och bekanta, så hade ju Sara ett flertal syskon. Modern fanns också kvar ända till 1917.

Vid Saras bortgång 1920 äger makarna sin bostad på Storgatan 8 och man innehar även en ganska stor aktieportfölj. En stor del utgör förstås aktierna i det egna bolaget AB Carl Johansson Herrekipering. Samtidigt så har makarna en hel del lån, med aktieinnehavet som pant. Troligen så säljer Carl fastigheten efter Saras bortgång och bosätter sig sedan på St. Gertrudsgatan 32.

Sara och Carl, men även efter det att Sara gått bort Carl själv, hyrde huvudbyggnaden på Björkenäs gård. Där tillbringade Carl och barnen, samt de äldre barnbarnen många somrar. Dessutom var det många gäster som kom dit på fester och middagar. På somrarna var även Ida, Carls trotjänarinna under många år, med som ansvarig för hushållet. På Björkenäs bodde hon högst upp på vinden där hon delade rum med drängen Hillman.

Gården sköttes av familjen Johansson som bodde i lillstugan, men flyttade upp till stora huset under vintrarna. Dottersonen Björn har berättat om doften av nyskurade träplankor och lukten av liljekonvaljer i stora glas, samt alla tyllgardiner i det stora huset. Det fanns även ett vitt lusthus nere vid Björknäsviken. I augusti när kvällarna började mörkna bjöds det in till fantastiska kräftkalas, efter kräftorna serverades meloner fyllda med hallon och smultron.

Dottern Brita ”hjälper till” med hönsen.

Barn:

Anna Lisa Johansson, född 1902-12-05.
Brita Johansson, född 1905-03-24, se familj 17.
Carl Gustav Åström, född 1908-07-29, död 1943 i Kalmar. Konfektionshandlare i Kalmar. Tog moderns namn. Tjänstgjorde som Finlandsfrivillig under 2:a världskriget.

Familj 17

Brita Johansson, född 1905-03-24, (från familj 16).

Brita Johansson som ung fröken och fru Thernström.

Brita studerar vid Elementarskolan för flickor i Kalmar under åtta år. Hon konfirmeras på prästgården i Svenljunga, Västergötland 1921. En dagbok som Brita och andra skrivit från denna vistelse finns bevarad. Redan året innan har Britas mamma avlidit i cancer och sorgen över att ha förlorat sin mor så tidigt påverkar Brita under hela hennes uppväxttid. Brita tillbringar sedan en tid på pension i Paris.

I början av 1924 går Brita på hushållsskola i Vartorp. Efter avslutad skola sprids flickorna över Sverige. Brita kommer till en lärarfamilj med två barn i Stockholm. Flickorna håller kontakt via brev (som finns kvar i en bevarad brevbok), där de utbyter erfarenheter och hur de tillämpar sina kunskaper.

År 1925 gifter sig Brita med sjöofficeren Arne Scholander från Stockholm och bosätter sig i Karlskrona. Ett stort bröllop hålls i Kalmar med bl.a. flera höga militärer. Sonen Björn föds 1926. Efter en olycklig händelse vilken innebär att Arne avskiljs från sin officersfullmakt, upphör äktenskapet i och med att Brita tar ut skilsmässa från Arne. Hon återvänder till Kalmar med sonen Björn och bosätter sig hos sin fader.

Brita läser franska vid Sorbonne i Paris i olika omgångar under åren 1930-32. Britas son Björn minns hur han och morfar Carl pratade med Brita en gång från Paris via en radiosändare med hörlurar. 1932 gifter Brita om sig med Einar Thernström.

Einar var sedan lång tid god vän till familjen via kontakter med hennes fader. Paret gifter sig 1932 hos Einars föräldrar i deras lägenheten Norra Långgatan. Bröllopsresan går till Rivieran och varje morgon uppvaktas Brita av Einar med en mimosakvist. Vid hemkomsten bosätter sig paret i Einars villa på Väster Långgatan 3, strax intill stadsparken i Kalmar. Även efter giftermålet fortsätter Einar att äta lunch hos sin mor Amelie, fem till sju tallrikar varje dag.

Einar och Brita gör många resor både utomlands och till Stockholm. I Stockholm bor de på Grand Hotel. I december 1935 deltager de vid Nobelfesten i Gyllene Salen, såväl meny som placering finns bevarad. Britas Fader Carl avlider 1936 och sedan 1943 tar brodern Carl Gustav, som var mycket påverkad av sina upplevelser från kriget i Finland, sitt eget liv.

Gift med Einar Thernström, född 1889-07-12 i Kalmar, död 1957-03-04 i Kalmar.

Einar med fadern Oscar Thernström.

Einar växer upp i föräldrarnas fastighet på Norra Långgatan 17. Både han och systern Elin är mycket bortskämda av sina föräldrar samt alla mostrar och fastrar. En historia från tidig skolålder berättar att Einar hade fått en cykel som han har med sig till skolan. Vid varje rast tar vaktmästaren fram cykeln till honom och efter rastens slut ställer han in den.

Einar studerade vid Kalmar Läroverk och tillbringade sedan en tid utomlands, bl.a. åren 1906-07 i Tyskland och England, innan han började arbeta inom familjens företag.

Militärtjänsten gör Einar som vicekorpral och det berättas att hans korpral borstade skorna åt honom. Han reser efter 1:a världskriget under flera år runt till olika platser i Europa.

Han besöker Hamburg, Österrike, Schweiz och Ungern. Några år är det London, Paris, Italien, Monte Carlo, Jugoslavien och då speciellt öarna Hvar och Split. Oftast reste han med flera av sina vänner från Kalmar.

Einar är en aktiv idrottsman med bl.a. styrketräning och simning på schemat. Han erhöll medalj för att ha räddat en person från att drunkna. Han är en aktiv jägare och familjen har en jaktstuga på Öland. En av jaktkamraterna heter Bengt Berg, mannen som förde in Kanadagässen till Sverige. I april 1925 var han tillsammans med bl.a. bankdirektören Gustav Larsen, konsul Lennart Sjöqvist och konsul Sven Elfverson (släkt via farmor), m.fl., med om att starta Kalmar roddklubb.

Han är medlem i Rotary, Frimurarorden samt SHT och en gärna sedd gäst i såväl privata sällskap som ordenssällskap, inte minst p.g.a. sin vackra sångröst. Einar var inbjuden av Kalmar stads fullmäktige den 12 juni 1926, till middag på Kalmar slott med anledning av dåvarande kung Gustav V besök i staden, för invigning av en staty som minner om Gustav Vasas landstigning i Kalmar efter fångenskapen i Danmark. I samband med detta har han lånat ut sin stora bil för att köra den kungliga gästen. Händelsen finns faktiskt filmad och återberättad av historikern Hans Villnius.

Efter att Einars moder gått bort, tar familjen över fastigheten på Norra Långgatan.

Interiör från Norra Långgatan.

Med kriget kommer också den ekonomiska katastrofen för familjen. En anställd förskingrar gravt i familjeföretagets kassa och företagets jurist upptäcker inget. Tyvärr har denne, trots 2 hjärnblödningar, Einars fulla tilltro. Det hela upptäcks av Brita men då är det försent. 1944 går företaget i konkurs och överlåts till AB C.H. Ohlsson.

Brita var under kriget mycket aktiv med krigsbarn både från Finland och från Frankrike. Brodern Gustav deltager ju också som frivillig under kriget i Finland. Efter kriget börjar Brita att utbilda kvinnor till lottor inom försvaret, först inom armén men sedan alltmer med flyglottor.

Brita anställs i slutet av 1940-talet på flygflottiljen F 12 i Kalmar som flyglottachef för Östra Småland. Brita är en av de få kvinnor inom flygvapnet som får kaptens grad - dock inte Kaptens lön. Brita ansvarar under flera år för flertalet kurser dagtid och kvällstid och gör många resor inom Sverige i samband med detta. 1947 får Einar en hjärtinfarkt, han repar sig aldrig riktigt och därefter driver han enbart en del agenturaffärer. Einar avlider sedan en natt 1957 på sitt kontor av en ny hjärtinfarkt och upptäcks på morgonen sittandes stilla i sin stol av dottern Birgitta.

Hon erhåller också många fina utmärkelser i silver och guld för sina insatser för flygvapnet. Bland annat så får hon en medalj ur prinsessan Sibyllas hand vid en stor ceremoni i Stockholm under slutet av 1960-talet, hon är också påtänkt som Rikslottachef. Brita pensioneras vid 67 års ålder, 1972.

Brita lever därefter ett aktivt liv med många vänner och bekanta. Hon tar en mycket aktiv del i sina barns förehavanden, men bor hela tiden kvar i Kalmar fram till sin bortgång 1985. I tidningars nekrologer hyllas hon som en föregångare och nybyggare i sitt arbete med att bygga upp det kvinnliga försvaret i Sverige.

Barn:

1. Björn Scholander, född 1926 i Karlskrona. Sjöofficer i Stockholm.
2. Gunnila Thernström, född 1933-09-22 i Kalmar. Lärarinna i Stockholm.
3. Margareta Thernström, född 1940-03-02 i Kalmar. Personalchef Länsförsäkringar i Täby.
4. Birgitta Thernström, född 1940-03-02 i Kalmar. Bankkamrer i Stockholm, se familj 18.

Familj 18

Birgitta Thernström från familj 20, född 1940-03-02 i Kalmar. Bankkamrer i Stockholm, Hägersten

Birgitta Thernström och maken Olof Herman Ove Strand.

Birgitta bodde första åren på Västerlånggatan i Kalmar, men flyttade efter farmoderns bortgång med föräldrar och syskon till familjens fastighet på Norra Långgatan 17. Hon läste vid Rostads Folkskola 1947-51 och därefter Flickskolan 1951-58.

På moderns anmodan flyttar Birgitta 1959 till Stockholm och tar där tillfällig anställning på Thulebolaget via bekanta. Hon åker därefter som Au Pair till Harrogate i England 1959-60. Hon läser efter hemkomsten vidare på Barlock 1960 och börjar sedan på Handelsbanken i Stockholm 1961. Birgitta bodde under denna tid på Värtavägen där modern Brita ordnat bostad åt både Birgitta och systern Margareta.

Hon blir inbjuden till 25-årsmiddag för sin kusin Adrienne Gullbergs son Ove Strandh 1962. Tycke uppstår och påföljande år så gifter de sig.

I och med detta kom familjerna Oscar Joachim Thernström och Olof Johan Strand i princip helt att giftas ihop. Oscar dotterdotter Adrienne, med Henry Strand och sedan hans sondotter Birgitta med Ove Strand.

Gift 1963-05-11 Gyllene Uttern med Olof Herman Ove Strand.

Ove bodde i Marma under faderns tjänstgöring 1941-1943 på A1. Familjen flyttade därefter till Storskärsgatan 6 i Sthlm. Han studerade i Hedvig Elenora, Gärdesskolan samt Östra Real.

Sedan vidare vid Stockholms Stads Handelsgymnasium och Stockholms Handelsskola. Under tiden i gymnasiet förlovade sig Ove med Nicole Couterier, vilken sedemera blev gudmor till sonen Fredrik.

Familjen reste mycket och Ove fick en gedigen introduktion till arkitektur och konst, något som satt kvar hela livet. Han fick också lära sig rida, bland annat dressyr via en av Henrys kollegor Henri St Cyr, sedemera OS medaljör. Kontakten med Oves faster Mery och hennes make Curt Rossell var mycket nära och han fick även jobba på makarnas hotell Continental i Örebro. En näring som Ove gärna själv ville ägna sig åt.

Ove hade dock krav på sig från fadern Henry att utbilda sig till officer, och genom morbrodern Vice Amiral Samuelsson sökte man bereda plats inom flottan. Detta var dock inte Oves egen ambition och slutligen kom värnplikten att fullgöras vid I 21 i Sollefteå 1955-56. Efter avslutad värnplikt stod det helt klart att Ove inte hade några egna planer vad gällde officersyrket och han fick nu stå på egna ben. Ove fick därefter jobb på John Ericsson plattsättning som kamrersassistent och kvarstannade där under åren 1956-59.

Ove gick till havs under åren 1959-62. Han jobbade sig snabbt upp i hierarkin och fick snart stå som styrman med många följande minnen från världsomseglingar på stora oljetankers.

Under de fyra första åren efter att Birgitta träffat Ove bodde paret i Birgittas lägenhet på Värtavägen, efter 1964 även med sonen Fredrik. 1967 flyttade familjen till Hägersten i södra Stockholm. Birgitta studerade efter Fredriks födelse till bankrevisor och blev den förste kvinnlige bankrevisorn inom affärsbankerna 1975, sedermera även bankkamrer 1979.

Efter att ha mönstrat av för ett liv på land med Birgitta, återvänder Ove till John Ericsson plattsättning under åren 1962-72. Han tar sedan anställning på Stockholms Stenentreprenader 1972-74, Inter Miljövård AB 1974-81. Wasabolaget 1981-92 där han är kalkylchef och sedan till ISS där Ove i flera olika konstellationer jobbar med försäljning och kalkylering från 1992 fram till pensionen 2002. Han är mycket uppskattad och har hela tiden förtroendeposter på företagen där han jobbar. Även om engagemanget är stort finns det dock hela tiden en gräns. Ove vägrar ta på sig formella chefsuppdrag, det är till och med så att han byter företag när pressen blir för stor.

Livet fortskrider i Hägersten under sonen Fredriks uppväxt. Under flera år blir familjens lilla trerummare en samlingsplats för flera av den äldre generationen i familjen. Ove får ikläda sig rollen som familjefar med ständiga och oftast uppskattade besök av sin faster med kusiner, svärmor och mormor (vilka ju var svägerskor) och flera andra mer eller mindre nära släktingar.

I och med att alla på något sätt är släkt med alla och trots att det hela tiden ligger och pyr över gamla, nya och förmodade oförätter. Detta är inte en roll som Ove alltid är helt bekväm med, men ändock accepterar.

På tidigt 1970-tal bryts ju kontakten med Ove föräldrar, kort därefter också med systern Madeleine. Ove och Birgitta har ju tagit parti för Oves faster Mery och hon blir fortsatt en mycket central person i familjen liv, då även relationen till Birgittas mor Brita, (som ju är svägerska till Oves mormoder) tidvis är ansträngd. Men Birgittas systrar och brodern Björn bor snart alla i Stockholm, så det blir ett fortsatt nära umgänge med dessa delar av släkten. Vänner och bekanta finns det också gott om.

Det är nya tider och både Ove och Birgitta förvärvsarbetar full tid. Då Birgitta fått cancer i livmodern kort efter Fredriks födelse blir det inga fler barn. Man funderar under en period på att flytta till hus, gärna närmre Birgittas tvillingsyster Margareta i Täby, men blir kvar i Hägersten. Oves farföräldrars landställe på Lagnö har sålts i samband med deras bortgång och makarna skaffar inget eget. Ove är som Birgitta säger ett ”asfaltsbarn”. Till en början så hyr man sommar ställe på Gotland och hyr även gård på Åland. Ett par regniga somrar tillbringas utanför Rättvik i Dalarna, men efter detta bestämmer man sig för att åka utomlands. Framförallt Rumänien är populärt.

Detta blir upptakten till ett ganska intensivt resande och allt efter som tiden medger det så reser man allt mer. Efter pensionen stannar man utomlands månader i sträck. Innan dess har man dock valt att separera. Birgitta reser mycket i jobbet och Oves negativa inställning gör inte saken bättre. Efter en spänningsfylld separation flyttar Birgitta till en egen lägenhet. Detta utvecklas dock till en nystart och man lever därefter ett fortsatt liv som gifta, med tätt umgänge och många resor. Dock har man separata boenden, något som båda anser sig vara mycket nöjda med och de sista åren är man till och med nära grannar i samma hus.